

POMORSKA GRANICA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE HRVATSKE – PRAVNA ANALIZA I SLUČAJ PELJEŠKOG MOSTA

UDK:347.79:341.225.1(497.6:497.5)

DOI: 10.51558/2712-1178.2025.11.2.189

Pregledni naučni rad

Dr. sc. Faris Hasanović, viši asistent

Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli

e-mail: faris.hasanovic@untz.ba

SAŽETAK

U ovom radu, autor problematizira pitanje utvrđivanja pomorske granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, s posebnim osvrtom na međunarodnopravne implikacije izgradnje Pelješkog mosta. Autor najprije analizira relevantne odredbe Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora iz 1982. godine, primarno u svrhu ispravnog razumijevanja prava i obaveza obalnih država u pogledu međusobnog razgraničenja i pristupa otvorenom moru. Pri tome se posebno ističe važnost člana 7. stav (6) ove Konvencije, čije su odredbe već inicijalno prekršene od strane Republike Hrvatske donošenjem Pomorskog zakonika iz 1994. godine na štetu Bosne i Hercegovine kao obalne države, koja kao takva ima pravo na pristup otvorenom moru. Autor nadalje predstavlja pravne posljedice procesa disolucije Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije u kontekstu međudržavnog razgraničenja njenih bivših republika. Autor također detaljno analizira odredbe Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, potpisanog u Sarajevu 30. jula 1999. godine, a kojim je u Malostonskom zaljevu utvrđena crta sredine (ekvidistanca) kao pomorska granica između dviju država. Konačno, autor analizira pravno relevantne aspekte izgradnje Pelješkog mosta, kao i utjecaj istog na bilateralne odnose Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

Ključne riječi: *Konvencija Ujedinjenih nacija o pravu mora, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, pomorska granica, Pelješki most*

UVOD

Utvrđivanje državnog teritorija¹ i državnih granica² oduvijek je predstavljalo jedno od najsloženijih pitanja u oblasti međunarodnog prava. Brojni stručnjaci iz navedene oblasti pokušavali su na što precizniji način definirati pojam i elemente kako državnog teritorija, tako i državne granice *per se*, primarno u svrhu što pravilnijeg i sveobuhvatnijeg određivanja teritorijalne jurisdikcije svake pojedine države, kao i međusobnog razgraničenja država u svakom konkretnom slučaju, a sve u cilju izbjegavanja međunarodnopravnih sporova ovog tipa.

Shodno tome, posebno važnim i delikatnim pitanjem čini se utvrđivanje pomorske granice između dviju susjednih država. U konkretnom slučaju, kada se radi o predmetu ovog rada, fokus će biti usmjeren na problem utvrđivanja pomorske granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, kao dviju susjednih država čija se državna granica proteže iznad hiljadu kilometara, o čemu će svakako biti više riječi u glavnom dijelu rada.

-
- 1 Omerdić navodi kako državni teritorij, kao jedan od konstitutivnih elemenata države (uz državno stanovništvo i suverenu državnu vlast), predstavlja precizno određeno područje omeđeno državnim granicama, na kojem se nalazi državno stanovništvo i na kojem se vrši suverena vlast države, te istovremeno naglašava kako državni teritorij – kao višedimenzionalan prostor – obuhvata kopneni, vodeni i vazdušni prostor, te brodove i zrakoplove koji plove, odnosno lete, pod zvaničnim državnim obilježjima, kao i diplomatska i konzularna predstavništva države koja se nalaze na teritoriji drugih država, u skladu s principom eksteritorijalnosti (Detaljnije pogledati: Omerdić Dženeta (2022), *Osnovi teorije države*, Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli, Tuzla, 48).
 - 2 Softić definira državne granice kao linije koje ograničavaju državnu teritoriju i do kojih se prostire državna vlast, te istovremeno naglašava kako iste mogu biti **prirodne** (državna granica se proteže prirodnim oblikom tla, poput rijeke ili planinskog lanca) i **vještačke** (ne slijede nužno prirodni oblik zemljišta, nego se određuju i opisuju putem međunarodnog ugovora, odnosno sporazuma između susjednih država), te također navodi i mogućnost utvrđivanja državnih granica na osnovu **sudske ili arbitražne odluke** (Detaljnije pogledati: Softić Sakib

Kroz ovaj rad, autor će upotrebom relevantnih naučnih metoda (poput historijske, normativne i komparativne) pokušati predstaviti teorijski i praktični presjek stanja kada je u pitanju navedena problematika, s ciljem pružanja sveobuhvatnog prikaza i analize pravno relevantnih činjenica u kontekstu same teme rada. Pri tome će poseban naglasak biti stavljen na analizu relevantnih odredaba Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora iz 1982. godine, kao i samog Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine iz 1999. godine. U radu će također biti predstavljene i pravne posljedice procesa disolucije Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, a u kontekstu međudržavnog razgraničenja njenih bivših republika. Na koncu, predmetom analize ovog rada će biti i međunarodnopravni aspekti izgradnje Pelješkog mosta, koji do danas predstavlja sporno pitanje koje u značajnoj mjeri „opterećuje“ bilateralne odnose Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

1. ZNAČAJ I RELEVANTNE ODREDBE KONVENCIJE UJEDINJENIH NACIJA O PRAVU MORA

Da bismo se osvrnuli na konkretne odredbe Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora iz 1982. godine (u daljem tekstu: Konvencija o pravu mora), potrebno je prethodno krenuti od karakterizacije međunarodnog prava mora kao primarno konvencijskog prava. Naime, kada je u pitanju reguliranje prava mora (eng. *Law of the Sea*) kao takvog, Shaw navodi kako je u prošlosti važio princip po kojem „kopno dominira morem“ – što u konkretnom slučaju znači da je teritorijalna situacija na kopnu predstavljala polaznu tačku za utvrđivanje pomorskih prava obalne države.³

Navedeno stanje se ipak drastično mijenja sredinom 20. stoljeća, kada su najprije 1958. godine usvojene četiri značajne međunarodne konvencije kojima se pravo mora nastojalo regulirati, a radi se o sljedećim konvencijama: Konvencija o teritorijalnom moru i vanjskom morskom pojasu, Konvencija o otvorenom moru, Konvencija o ribarenju i očuvanju živih bića otvorenog mora i Konvencija o epikontinentalnom pojasu.⁴ Međutim, zbog činjenice

(2012), *Međunarodno pravo*, DES doo – Sarajevo, Sarajevo, 257-258).

3 Shaw Malcolm (2017), *International Law*, 8th edition, Cambridge University Press, Cambridge, 410.

4 *Ibid.*, 411.

da određena sporna pitanja koja su od presudnog značaja za međunarodno pravo mora kao takvo, ipak nisu riješena navedenim konvencijama, 1973. godine dolazi do nove (treće po redu) međunarodne konferencije kada je u pitanju međunarodno pravo mora (UNCLOS III) – koja je uspješno okončana 1982. godine i na kojoj su države članice Ujedinjenih nacija konačno usvojile sveobuhvatnu Konvenciju o pravu mora⁵, koja kao takva danas ima prednost u primjeni u odnosu na ranije četiri konvencije⁶ o pravu mora iz 1958. godine.⁷

„Konvencija iz 1982. godine sadrži 320 članova i 9 aneksa. Usvojena je sa 130 glasova za, 4 protiv i 17 suzdržanih. Konvencija je stupila na snagu 16. novembra 1994. godine, dvanaest mjeseci nakon potrebnih 60 ratifikacija“⁸ – navodi Shaw. Neke od najznačajnijih novina koje sadrži Konvencija o pravu mora su konačno utvrđivanje širine teritorijalnog mora od 12 morskih milja, zatim povećanje prava za arhipelaške države, kao i države koje nemaju pristup moru, pitanje zaštite ribljih vrsta, stroža kontrola onečišćenja mora, prihvatanje širine isključive ekonomske zone za obalne države do 200 morskih milja, te odredbe koje se odnose na razvoj mineralnih resursa morskog dna.⁹

5 Konvencija o pravu mora iz 1982. godine objavljena je u: United Nations Treaty Series, Vol. 1833, No. 31363 (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201833/volume-1833-A-31363-English.pdf>, pristup: 27. decembar 2025. godine)

6 Navedene četiri konvencije o pravu mora iz 1958. godine su u pravnom smislu još uvijek važeće i kao takve i dalje čine pozitivno međunarodno pravo, no njihova primjena u praktičnom smislu (naročito nakon stupanja na snagu Konvencije o pravu mora iz 1982. godine) postaje u značajnoj mjeri ograničena jer Konvencija o pravu mora iz 1982. godine (kao kasnije usvojena i sveobuhvatna konvencija koja regulira međunarodno pravo mora) danas u pravilu ima prednost u primjeni – osim u izuzetnim situacijama kada, primjerice, odnosne države ne predstavljaju države stranke Konvencije o pravu mora iz 1982. godine, a pritom su i dalje vezane prethodno navedenim konvencijama iz 1958. godine.

7 Softić Sakib, *op. cit.* 280.

8 Shaw Malcolm, *op. cit.* 412.

9 Softić Sakib, *op. cit.* 280.

Kada je u pitanju predmet ovog rada, bitno je naglasiti kako i Bosna i Hercegovina (od 12. januara 1994. godine, na osnovu notifikacije o sukcesiji) i Republika Hrvatska (od 05. aprila 1995. godine, na osnovu notifikacije o sukcesiji) predstavljaju države stranke Konvencije o pravu mora.¹⁰

Članom 2. Konvencije o pravu mora, utvrđeno je kako se suverenost obalne države proteže izvan njenog kopnenog područja i njenih unutrašnjih morskih voda (ukoliko se radi o arhipelaškoj državi, onda i izvan njenih arhipelaških voda) na susjedni pojas mora – koji se naziva teritorijalnim morem, pri čemu se suverenost proteže kako na zračni prostor iznad teritorijalnog mora, tako i na njegovo dno i podzemlje. Član 3. Konvencije o pravu mora govori o već ranije spomenutoj širini teritorijalnog mora, koja prema Konvenciji ne smije prelaziti 12 morskih milja, mjenjenih od polaznih crta koje su određene u skladu s Konvencijom. Član 4. Konvencije o pravu mora definira vanjsku granicu teritorijalnog mora kao crtu kojoj je udaljenost svake tačke od najbliže tačke polazne crte jednaka širini teritorijalnog mora, dok član 5. Konvencije naglašava da je (ukoliko nije drugačije određeno samom Konvencijom) normalna polazna crta za mjerenje širine teritorijalnog mora crta niske vode uzduž obale, kako je naznačena na pomorskim kartama krupnog mjerila koje obalna država službeno priznaje.

U kontekstu problematike koja predstavlja predmet analize ovog rada, a odnosi se konkretno na utvrđivanje pomorske granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, ključne su odredbe člana 7. Konvencije o pravu mora.

Naime, već u prvom stavu člana 7. Konvencije, navedeno je da – ukoliko je obala države razučena ili duboko usječena, ili ako se uzduž obale u njenoj neposrednoj blizini nalazi niz otoka – za povlačenje polazne crte od koje se mjeri širina teritorijalnog mora može se upotrijebiti metoda ravnih polaznih crta koje spajaju prikladne tačke. Nadalje, u članu 7. stav (3)

10 Za više informacija o državama koje su na osnovu ratifikacije, pristupa ili sukcesije postale članice Konvencije o pravu mora, detaljnije pogledati: Chronological lists of ratifications of, accessions and successions to the Convention and the related Agreements (preuzeto sa sljedeće internet stranice: https://www.un.org/depts/los/reference_files/chronological_lists_of_ratifications.htm#The%20United%20Nations%20Convention%20on%20the%20Law%20of%20the%20Sea, pristup: 26. august 2025. godine)

Konvencije se decidno navodi kako se ravne polazne crte ne smiju povlačiti na način da se iste znatno udalje od općeg smjera obale, a morski prostori koji se nalaze unutar tih crta moraju biti dovoljno povezani s kopnenim područjem da bi bili podvrgnuti režimu unutrašnjih morskih voda.

Ipak, od presudne važnosti kada je u pitanju razgraničenje na moru između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, svakako je odredba člana 7. stav (6) Konvencije o pravu mora, u kojoj se izričito navodi kako država ne može primijeniti metodu ravnih polaznih crta na način da se time odvoji teritorijalno more druge države od otvorenog mora ili isključive ekonomske zone, što je čini se (a kako će biti i predstavljeno u narednim poglavljima rada) učinjeno u slučaju pomorskog razgraničenja između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, kao dviju susjednih država.

Međutim, prije konkretne analize pitanja utvrđivanja državne granice na moru između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, te (ne)mogućnosti pristupa Bosne i Hercegovine kao obalne države (ujedno i članice Konvencije o pravu mora) međunarodnim vodama, potrebno je u kraćim crtama definirati i u sadržajnom smislu odrediti pojam otvorenog mora – iako se s pravom može postaviti pitanje da li u Jadranskom moru još uvijek postoji otvoreno more, uzimajući u obzir činjenicu da su i Republika Hrvatska¹¹ i Republika Italija¹² nedavno proglasile svoje isključive ekonomske zone (odnosno isključivi gospodarski pojas) na prostoru Jadranskog mora, dok je Crna Gora s druge strane svojim Zakonom o moru¹³ regulirala institut isključive ekonomske zone, čime je stvoren pravni osnov za proglašenje iste u budućnosti, iako to još uvijek nije formalno učinjeno u skladu s odredbom člana 45. Zakona o moru koji izričito zahtijeva skupštinsku odluku o proglašenju isključive ekonomske zone.

11 Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 05. februara 2021. godine donio Odluku o proglašenju isključivog gospodarskog pojasa Republike Hrvatske u Jadranskom moru (“Narodne novine”, broj: 10/21), koja je stupila na snagu 13. februara 2021. godine.

12 Italijanske vlasti 14. juna 2021. godine donose Zakon o uspostavljanju isključive ekonomske zone izvan vanjske granice teritorijalnog mora (“Gazzetta Ufficiale”, Anno: 162 - Numero: 148), koji je službeno objavljen 23. juna 2021. godine, a stupio na snagu 08. jula 2021. godine.

13 Vidjeti: Ukaz o proglašenju Zakona o moru (“Službeni list Crne Gore”, broj: 17/07 od 31.12.2007, 06/08 od 25.01.2008, 40/11 od 08.08.2011)

Kada je u pitanju sama definicija, član 86. Konvencije o pravu mora definira otvoreno more kao sve dijelove mora koji nisu uključeni u isključivu ekonomsku zonu, teritorijalno more ili unutrašnje morske vode neke države, ili pak u arhipelaške vode arhipelaške države. Član 87. Konvencije o pravu mora nalaže da je otvoreno more otvoreno za sve države - obalne i neobalne, kao i da se slobode na otvorenom moru ostvaruju pod uslovima koje propisuje ova Konvencija i druga pravila međunarodnog prava, te da iste uključuju: slobodu plovidbe, slobodu prelijetanja, slobodu polaganja podmorskih kabala i cjevovoda, slobodu izgradnje umjetnih otoka i drugih uređaja koje dopušta međunarodno pravo, slobodu ribolova i slobodu naučnog istraživanja.

Na koncu, naglašava se kako se otvoreno more smije koristiti isključivo u miroljubive svrhe¹⁴, te da niti jedna država nema pravo zahtijevati da podvrgne bilo koji dio otvorenog mora svojoj suverenosti¹⁵. Svaka država, bila ona obalna ili neobalna, ima pravo da na otvorenom moru plove brodovi koji vijore njenu zastavu¹⁶ – što se u svakom slučaju odnosi na Bosnu i Hercegovinu i Republiku Hrvatsku, kao dvije susjedne (obalne) države koje su stekle nezavisnost i neupitan međunarodnopravni subjektivitet tokom procesa disolucije Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, o čemu će biti više riječi u narednom poglavlju.

2. PRAVNE POSLJEDICE PROCESA DISOLUCIJE SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE U KONTEKSTU MEĐUDRŽAVNOG RAZGRANIČENJA

U kontekstu samog utvrđivanja državne granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, kao dviju susjednih država koje su stekle nezavisnost i međunarodnopravni subjektivitet tokom procesa disolucije Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije¹⁷ (u daljem tekstu: SFRJ),

14 Vidjeti: Član 88. Konvencije o pravu mora

15 Vidjeti: Član 89. Konvencije o pravu mora

16 Vidjeti: Član 90. Konvencije o pravu mora

17 Na ovom mjestu, potrebno je naglasiti kako proces disolucije Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije nije imao jedinstven datum svog okončanja, pa je tako Bosna

potrebno je osvrnuti se i analizirati relevantna mišljenja Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, koja je bila predvođena bivšim predsjednikom Ustavnog vijeća Republike Francuske, Robertom Badinterom, po kojem je često oslovljavana u javnosti kao *Badinterova komisija*.¹⁸

„Arbitražna komisija Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji sastojala se od pet članova koju su sačinjavali tri člana određena od Vijeća ministara EZ-a između predsjednika ustavnih sudova (na mandatu) unutar država članica EZ-a ili od članova najviših sudova u tim zemljama. Jednog člana je odredio predsjednik Međunarodnog suda u Hagu od bivših članova suda ili osoba koje imaju kvalifikacije tražene u članu 2. Statuta Suda. Peti član je bio član Evropskog suda za ljudska prava kojeg je određivao predsjednik tog Suda.“¹⁹ – navodi Softić.

Najvažniji zadatak Arbitražne komisije odnosio se na davanje mišljenja o najdelikatnijim pravnim pitanjima koja joj budu upućena od strane ovlaštenih subjekata (radilo se, u pravilu, o čelnicima tadašnjih jugoslavenskih republika i Lordu Carringtonu kao predsjedavajućem konferencije), a koja su usko vezana za rješavanje jugoslavenske krize.

Arbitražna komisija je, naročito u periodu od 29. novembra 1991. do 04. jula 1992. godine, usvojila veći broj mišljenja koja se, između ostalog, direktno tiču državnopravnog statusa i međunarodnopravnog položaja Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, pri čemu se u kontekstu utvrđivanja državnih granica i stjecanja međunarodnopravnog subjektiviteta navedenih država kao naročito relevantna izdvajaju: Mišljenje broj 1 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, objavljeno 29. novembra

i Hercegovina (prema odluci Badinterove komisije) postala nezavisna i suverena država s međunarodnopravnim subjektivitetom 06. marta 1992. godine, dok se za Republiku Hrvatsku u ovom kontekstu kao datum stjecanja nezavisnosti, suverenosti i međunarodnopravnog subjektiviteta uzima 15. januar 1992. godine.

18 Sastav Arbitražne komisije bio je sljedeći: Robert Badinter (predsjednik Ustavnog vijeća Republike Francuske), Roman Herzog (predsjednik Saveznog ustavnog suda SR Njemačke), Aldo Corasaniti (predsjednik Ustavnog suda Republike Italije), Francisco Tomás y Valiente (predsjednik Ustavnog suda Kraljevine Španije) i Irène Péttry (predsjednica Ustavnog suda Kraljevine Belgije).

19 Softić Sakib, *op. cit.* 83-84.

1991. godine, Mišljenje broj 2 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, objavljeno 11. januara 1992. godine, Mišljenje broj 3 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, objavljeno 11. januara 1992. godine i Mišljenje broj 8 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, objavljeno 04. jula 1992. godine.²⁰

U nastavku teksta će, u skladu s redoslijedom njihovog donošenja, biti predstavljeni i u kraćim crtama analizirani najznačajniji stavovi koje je Arbitražna komisija zauzela u prethodno navedenim mišljenjima.

Mišljenje broj 1 od 29. novembra 1991. godine zasigurno predstavlja jednu od najvažnijih odluka Arbitražne komisije kada je u pitanju međunarodnopravni subjektivitet SFRJ, ali i republika koje su se nalazile u sastavu iste – među koje svakako ubrajamo Bosnu i Hercegovinu i Republiku Hrvatsku. Naime, Arbitražna komisija je u Mišljenju broj 1 donijela sljedeće pravno relevantne zaključke:

- *SFRJ se nalazi u procesu disolucije;*
- *Obaveza je republika da riješe pitanja u pogledu državne sukcesije, pri čemu se iste moraju pridržavati važećih principa i pravila međunarodnog prava, a naročito obaveze poštivanja ljudskih prava, kao i prava naroda i manjina;*
- *Republike koje to žele, imaju mogućnost formirati novu asocijaciju u kojoj bi postojale demokratske institucije prema njihovom izboru.²¹*

Dakle, Mišljenjem broj 1 je nesumnjivo utvrđeno kako se SFRJ nalazi u procesu disolucije, čime je potvrđeno da se ne radi o potencijalnom otcjepljenju (odnosno secesiji) republika, nego o procesu disolucije, odnosno raspada države kao jednom od načina prestanka postojanja države u skladu s važećim normama međunarodnog prava.²² U skladu s navedenom činjenicom, niti jedna država se ne može smatrati državom kontinuiteta, što je bio jedan od

20 Također pogledati: 10 mišljenja Badinterove komisije (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://pescanik.net/10-misljenja-badinterove-komisije/>, pristup: 22. august 2025. godine)

21 Softić Sakib, *op. cit.* 187-188.

22 O tome pogledati: Wheatley Steven (2005), *Democracy, Minorities and International Law*, Cambridge University Press, New York, 101-104.

ključnih zahtjeva srbijanskog vodstva kojeg Arbitražna komisija, rukovodeći se važećim međunarodnopravnim normama i općeprihvaćenim principima u pogledu državne sukcesije, nije mogla uvažiti.

Kada je u pitanju **Mišljenje broj 2 od 11. januara 1992. godine**, koje se primarno odnosi na pravo naroda na samoopredjeljenje, važno je naglasiti činjenicu da je Arbitražna komisija nedvosmisleno utvrdila kako, bez obzira na okolnosti, pravo na samoopredjeljenje²³ (u konkretnom slučaju srpskog stanovništva u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj) ne može dovesti do promjene postojećih državnih granica u vrijeme stjecanja nezavisnosti (princip *uti possidetis iuris*), osim ukoliko se zainteresovane strane drugačije ne dogovore.

Navedeni stav Arbitražne komisije direktno je zaštitio teritorijalni integritet i utvrđene granice tadašnjih jugoslavenskih republika, među koje svakako ubrajamo i Bosnu i Hercegovinu i Republiku Hrvatsku.

Mišljenje broj 3 od 11. januara 1992. godine bilo je primarno usmjereno na pitanje da li se unutrašnje linije razgraničenja između Hrvatske i Srbije s jedne strane, odnosno Bosne i Hercegovine i Srbije s druge strane, mogu smatrati državnim granicama u smislu međunarodnog prava. U tom kontekstu, Arbitražna komisija je u svom mišljenju navela kako, budući da se SFRJ nalazi u procesu disolucije, sva sporna pitanja u pogledu budućih državnih granica moraju biti riješena u skladu sa sljedećim kriterijima:

Prvo, sve vanjske granice će morati biti poštovane u svim okolnostima, a u skladu s ranije navedenim principom iz Povelje Ujedinjenih nacija (u daljem tekstu: Povelja UN-a)²⁴, Deklaracijom o principima međunarodnog prava koji se tiču prijateljskih odnosa i saradnje među državama u saglasnosti s Poveljom UN-a iz 1970. godine, Završnim aktom iz Helsinkija iz 1975. godine, kao i principom na kojem je zasnovan član 11. Bečke konvencije o sukcesiji država u odnosu na ugovore iz 1978. godine.

Drugo, linije razgraničenja između Hrvatske i Srbije, odnosno između Bosne i Hercegovine i Srbije, ili eventualno između drugih susjednih država (tako i Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, što je od ključne važnosti

23 Detaljnije o tome: Halilović Harun, „Pravo na samoopredjeljenje u međunarodnom pravu“, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Tuzli, Vol. 7, No. 2, 2021, 167-200.

24 Vidjeti: Član 2. stav (4) Povelje UN-a

za predmet ovog rada), moći će se mijenjati samo putem sporazuma između republika, do kojeg mora doći slobodnim putem.

Treće, ukoliko se ne dogovori suprotno, granice između nekadašnjih republika postaju državne granice koje štiti međunarodno pravo. To je zaključak na koji upućuje princip poštivanja teritorijalnog *statusa quo* i princip *uti possidetis iuris* – koji, iako prvobitno priznat prilikom rješavanja problema dekolonizacije u Americi i Africi, danas predstavlja opći princip međunarodnog prava, a u skladu s presudom Međunarodnog suda u Hagu u predmetu koji se tiče graničnog spora između Burkine Faso i Republike Mali²⁵.

Četvrto, u skladu s jasno utvrđenim principom *uti possidetis iuris*, promjena postojećih državnih granica silom ne može proizvesti nikakve pravne posljedice. Dakle, nikakva nasilna promjena postojećih granica između šest jugoslavenskih republika (u koje dakako ubrajamo Bosnu i Hercegovinu i Republiku Hrvatsku) ne može biti priznata kao legalna u kontekstu važećih principa i normi međunarodnog prava.

Na koncu, **Mišljenje broj 8 od 04. jula 1992. godine**, koje se nalazi u direktnoj korelaciji s ranije predstavljеним Mišljenjem broj 1 Arbitražne komisije (u kojem je jasno konstatovano da se SFRJ nalazi u procesu disolucije), sadrži jasnu i nedvosmislenu konstataciju Arbitražne komisije kako je proces disolucije, koji je naveden u Mišljenju broj 1 od 29. novembra 1991. godine, sada okončan i da SFRJ više ne postoji²⁶ – što je u svakom slučaju podrazumijevalo potpuni gubitak međunarodnopravnog subjektiviteta SFRJ kao (bivše) države.

25 Presuda Međunarodnog suda u Hagu u predmetu koji se tiče graničnog spora između Burkine Faso i Republike Mali od 22. decembra 1986. godine (Official citation: *Frontier Dispute, Judgment, I.C.J. Reports 1986*, p. 554) (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/69/069-19861222-JUD-01-00-EN.pdf>, pristup: 29. august 2025. godine)

26 Trnka Kasim (2006), *Ustavno pravo*, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Fakultet za javnu upravu, Sarajevo, 92.

Dakle, Mišljenje broj 8 Arbitražne komisije posjeduje neprocjenjivu pravnu težinu kada su u pitanju formalnopravni aspekti procesa disolucije SFRJ, te naročito nastanak novih (nezavisnih, suverenih i međunarodno priznatih) država na prostoru iste - što je direktna posljedica odvijanja navedenog procesa, u skladu s važećim principima i normama međunarodnog prava.

3. UGOVOR O DRŽAVNOJ GRANICI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE IZ 1999. GODINE

Nakon predstavljanja pravno relevantnih mišljenja Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji u kontekstu utvrđivanja državnih granica kada su u pitanju bivše jugoslavenske republike (među kojima su Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska), stvorene su pretpostavke za analizu sadržaja i najznačajnijih odredaba Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine²⁷ – što svakako predstavlja ključni korak za bolje razumijevanje pitanja utvrđivanja pomorske granice između navedenih država.

Ugovor o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine²⁸ (u daljem tekstu: Ugovor) službeno je potpisan u Sarajevu, 30. jula 1999. godine, od strane Franje Tuđmana (kao tadašnjeg predsjednika Republike Hrvatske) i Alije Izetbegovića (kao tadašnjeg člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine).

27 Treaty on the State Border between the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TREATIES/HRV-BIH1999SB.PDF>, pristup: 30. august 2025. godine)

28 Iako je navedeni bilateralni sporazum između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine u javnosti poznat i pod nazivom „Sporazum Tuđman – Izetbegović“, u kontekstu ovog rada će ipak biti korišten njegov službeni naziv - Ugovor o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Cilj navedenog Ugovora bio je utvrđivanje državne granice između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, na način da se potpunosti uređuju pitanja identifikacije, označavanja i osiguranja vidljivosti državne granice, u svrhu čega je osnovano Međudržavno diplomatsko povjerenstvo za identifikaciju, označavanje i održavanje državne granice između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine – utemeljeno od strane Vlade Republike Hrvatske i od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ovlaštene Centralne Komisije za identifikaciju i obilježavanje granice Bosne i Hercegovine.²⁹ Rješavanje pitanja vezanih za određivanje državne granice, što je svakako i glavni cilj samog Ugovora, bilo je posebno značajno za razvijanje dobrosusjedskih odnosa između dviju susjednih država, koje kao takve dijele najdužu državnu granicu (1001 kilometar).³⁰

Sam Ugovor polazi od jasne i nedvosmislene posvećenosti suverenitetu, teritorijalnom integritetu i političkoj nezavisnosti Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine kao ugovornih strana. Također, vrijedi naglasiti kako je već u uvodnom dijelu Ugovora kao jedno od ključnih načela navedeno poštivanje nepromjenjivosti međunarodno priznatih granica (radi se o principu *uti possidetis iuris*, o kojem je bilo riječi u prethodnom poglavlju rada), a potvrđena je i privrženost odredbama Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, koji je stupio na snagu nekoliko godina ranije - činom njegovog potpisivanja u Parizu, 14. decembra 1995. godine, a čiji sastavni dio predstavlja Ustav Bosne i Hercegovine³¹. Ugovor se u svojim uvodnim odredbama također poziva i na prethodno analizirano Mišljenje broj 3 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, koje je objavljeno 11. januara 1992. godine, što dodatno ukazuje na važnost i pravnu relevantnost istog u kontekstu predmeta ovog rada.

Kada su u pitanju konkretne odredbe koje se tiču utvrđivanja državne granice između dviju susjednih država, u članu 1. Ugovora navodi se definicija državne granice između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine kao

29 Detaljnije pogledati: Prijedlog Zakona o potvrđivanju Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine s konačnim prijedlogom Zakona (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/Arhiva//121-9.pdf>, pristup: 30. august 2025. godine)

30 *Ibid.*

31 Detaljnije pogledati: Ustav Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 25/09)

plohe koja okomito prolazi graničnom crtom po Zemljinoj površini i odvaja kopneno područje, morske prostore i unutrašnje vode, kao i zračni prostor i podzemlje Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Članom 2. Ugovora je konstatovano kako je državna granica između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine određena na temelju graničnog stanja u vrijeme prestanka postojanja SFRJ te uzajamnog priznanja Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, što je identificirano na topografskoj karti 1:25 000 i na terenu putem granice između rubnih katastarskih općina, zatim granice rubnih naselja u vrijeme popisa stanovništva iz 1991. godine, kao i putem diobene crte koja je razdvajala vršenje vlasti u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj i Socijalističkoj Republici Bosni i Hercegovini. Navedena odredba je posebno važna jer ukazuje na državnopravni kontinuitet, kao i nepromjenjivost ranije utvrđenih granica Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, kao bivših jugoslavenskih republika, te u tom pogledu potvrđuje navode iz prethodnih poglavlja rada.

Kada je u pitanju razgraničenje Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske na moru, odnosno utvrđivanje konkretne pomorske granice između dviju susjednih država, od presudne važnosti je odredba člana 4. stav (3) Ugovora u kojoj se navodi kako se državna granica na moru proteže središnjom crtom morskog prostora (radi se o ranije spomenutoj crti sredine, odnosno ekvidistanci) između kopna Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine³² u skladu s Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravu mora iz 1982. godine, što je i prikazano na odgovarajućoj topografskoj karti, kao i na pomorskim kartama i planovima. Ovom odredbom je, čini se, barem inicijalno riješeno pitanje utvrđivanja pomorske granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

Međutim, iako je za provedbu odredaba ovog Ugovora osnovano ranije spomenuto Međudržavno diplomatsko povjerenstvo za identifikaciju, označavanje i održavanje državne granice između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, koje je još u martu 2005. godine obavilo praktično sve zadatke koji su mu bili povjereni članom 12. stav (1) Ugovora³³, javio se problem u

32 Radi se konkretno o prostoru Malostonskog zaljeva.

33 Navedeni zadaci se odnose na provođenje mjerenja međudržavne granice, izradu novih ili dopunskih graničnih dokumenata, planiranje, organiziranje i usmjeravanje poslova na državnoj granici, te obavljanje drugih poslova povjerenih od strane nadležnih tijela ugovornih strana.

pogledu tumačenja pojedinih odredaba, ali i samog stupanja na snagu te posljedične primjene Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine (iako se, kako će biti i predstavljeno u nastavku, radi o ugovoru koji je u privremenoj primjeni od dana njegovog potpisivanja pa sve do stupanja na snagu).

Konkretno, kada je u pitanju utvrđivanje pomorske granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, najvažnije sporno pitanje za hrvatsku stranu bila je dužina dijela granice u Neumu, a koja iznosi 5,2 kilometra i odnosi se na područje otoka Veliki i Mali Školj, te područje poluotoka Kleka.³⁴ Naime, iako prema odredbama i grafičkim prikazima koji su sadržani u Ugovoru iz 1999. godine navedeni dijelovi teritorija na području Neuma pripadaju Bosni i Hercegovini, na iste je Republika Hrvatska naknadno počela polagati pravo.³⁵

Pored navedenog, problematičnim se svakako nameće i pitanje (otežanog) pristupa Bosne i Hercegovine otvorenom moru, a u skladu s Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravu mora³⁶, naročito u kontekstu činjenice da je Republika Hrvatska već 1994. godine, usvajanjem i stupanjem na snagu vlastitog Pomorskog zakonika³⁷, faktički *naslijedila* ravne polazne crte (od kojih se, između ostalog, računa i širina teritorijalnog mora) od bivše SFRJ i time *zapljusnula* svojim unutrašnjim morskim vodama bosanskohercegovačke vode³⁸, a što je svakako u direktnoj suprotnosti s članom 7. stav (6) Konvencije o pravu mora - koji Bosni i Hercegovini, kao obalnoj državi i članici Konvencije, garantuje slobodan pristup otvorenom moru. Vrijedi naglasiti kako navedeno sporno pitanje još uvijek nije riješeno na formalnoj razini između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske kao susjednih država.

34 Utvrđivanje granica BiH i rješavanje otvorenih graničnih pitanja: Odnosi sa Hrvatskom – Inicijativa za monitoring evropskih integracija BiH (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://eu-monitoring.ba/utvrđivanje-granica-bih-i-rjesavanje-otvorenih-granicnih-pitanja-odnosi-sa-hrvatskom/>, pristup: 30. august 2025. godine)

35 *Ibid.*

36 Vidjeti: Član 87. Konvencije o pravu mora

37 Detaljnije pogledati: Pomorski zakonik Republike Hrvatske (“Narodne novine”, broj: 17/94)

38 Detaljnije pogledati: Intervju Enisa Omerovića na Al Jazeera Balkans o sporu oko Pelješkog mosta (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.youtube.com/>)

Drugo sporno pitanje odnosi se na nedostatak potrebne ratifikacije Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine od strane predstavničkih tijela ugovornih strana (radi se o Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i Saboru Republike Hrvatske). Međutim, izostanak navedene ratifikacije ne isključuje primjenu samog Ugovora, obzirom da je u članu 22. stav (1) Ugovora izričito navedeno kako će se Ugovor privremeno primjenjivati od dana njegovog potpisivanja (dakle, od 30. jula 1999. godine), dok se u stavu (2) istog člana navodi kako se Ugovor sklapa na neodređeno vrijeme. Rukovodeći se navedenim odredbama, moguće je zaključiti kako izostanak potrebne ratifikacije Ugovora³⁹ svakako ne odlaže niti isključuje njegovu (privremenu) primjenu i da prethodno utvrđena državna granica (tako i ona pomorska) između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske nesumnjivo postoji i da se kao takva ima smatrati važećom u kontekstu međunarodnog prava.

4. MEĐUNARODNOPRAVNI ASPEKTI U POGLEDU IZGRADNJE PELJEŠKOG MOSTA

Vjerovatno najspornije pitanje, koje u posljednjim godinama „opterećuje“ bilateralne odnose između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, predstavlja izgradnja Pelješkog mosta. Uzrok navedenih prijedora svakako predstavljaju sporna pitanja u pogledu utvrđivanja državne granice (s posebnim naglaskom na pomorsko razgraničenje) između dviju susjednih država, kao i pristupa Bosne i Hercegovine (kao obalne države i ujedno članice Konvencije o pravu mora) otvorenom moru, a koja su analizirana u prethodnom poglavlju rada.

Kada je u pitanju Pelješki most *per se*, potrebno je navesti nekoliko ključnih činjenica u pogledu istog. Naime, Pelješki most je izgrađen i službeno otvoren za promet 26. jula 2022. godine i nalazi se na prostoru Dubrovačko-

watch?v=athqwzoWy1Y, pristup: 27. decembar 2025. godine)

39 Čini se da navedeni Ugovor u kontekstu njegove primjene i ne predviđa obavezu ratifikacije. Nekada sama ratifikacija nije nužna da bi međunarodni ugovor stupio na snagu i da bi se počeo primjenjivati za određenu državu, pri čemu kao eklatantan primjer navedenog možemo navesti Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini.

neretvanske županije u Republici Hrvatskoj, te predstavlja svojevrsnu „premosnicu“ Malostonskog zaljeva između Komarne na kopnu i Brijeste na poluotoku Pelješcu i na taj način cestovnim putem ostvaruje kontinuitet teritorija Republike Hrvatske, koji je kao takav prekinut uskim koridorom kod Neuma, putem kojeg Bosna i Hercegovina ostvaruje izlaz na more.⁴⁰ Dakle, važno je naglasiti kako je, sve do okončanja izgradnje i puštanja u promet Pelješkog mosta, Neumski koridor - kao dio obale Jadranskog mora u Bosni i Hercegovini - predstavljao jedinu kopnenu komunikacijsku rutu između Dubrovnika i ostatka kopnene Hrvatske.⁴¹ S tog aspekta, svakako da ne mogu biti sporna nastojanja Republike Hrvatske da na odgovarajući način poveže svoj kopneni teritorij.

Međutim, potrebno je uzeti u obzir činjenicu da - zanemarimo li prethodno analizirani Ugovor o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, koji se primjenjuje na privremenoj osnovi i koji do ovog trenutka nije ratificiran od strane nadležnih organa strana ugovornica - ne postoji dugoročan i sveobuhvatan bilateralni sporazum kojim se precizno i detaljno uređuje pitanje državne granice između dviju susjednih država. Rukovodeći se navedenim, postavlja se pitanje legalnosti izgradnje Pelješkog mosta, obzirom da se sasvim razložno može postaviti pitanje na čijoj državnoj teritoriji je most izgrađen.

U tom kontekstu, važno je ukazati na nekoliko pravnih akata koje je usvojilo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, čiji su stavovi kada je u pitanju izgradnja Pelješkog mosta najrelevantniji - obzirom da se radi o kolektivnom organu koji je (u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine) nadležan zavođenje vanjske politike, kao i vođenje pregovora za zaključenje međunarodnih ugovora Bosne i Hercegovine, otkazivanje i, uz saglasnost Parlamentarne skupštine, ratificiranje takvih ugovora.⁴²

40 Detaljnije pogledati: Bridging gaps with EU-funds: The Inauguration of the Pelješac Bridge in Croatia (preuzeto sa sljedeće internet stranice: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/panorama/2022/07/27-07-2022-bridging-gaps-with-eu-funds-the-inauguration-of-the-peljesac-bridge-in-croatia, pristup: 22. august 2025. godine)

41 O tome pogledati: Commission approves EU financing of the Pelješac bridge in Croatia (preuzeto sa sljedeće internet stranice: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_17_1519, pristup: 22. august 2025. godine)

42 Detaljnije pogledati: Član V Ustava Bosne i Hercegovine

Shodno navedenom, a u kontekstu inicijalne faze izgradnje Pelješkog mosta, posebno se ističe značaj Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine⁴³, koja je donesena na 18. redovnoj sjednici održanoj 27. juna 2007. godine, na kojoj je razmatrana tada aktualna odluka Vlade Republike Hrvatske u vezi s izgradnjom mosta „Kopno - Pelješac“.

Naime, u povodu rasprava o izgradnji Pelješkog mosta preko teritorijalnih voda Bosne i Hercegovine, članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine su utvrdili da je ovo pitanje pokrenuto na Međudržavnom vijeću održanom u Zagrebu, a zatim i u bilateralnom kontaktu s tadašnjim hrvatskim premijerom Ivom Sanaderom prilikom njegove posjete Sarajevu, sa zahtjevom da je prethodno potrebno uspostaviti teritorijalnu granicu na moru između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.⁴⁴ U skladu s tim, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je zauzelo stav po kojem smatra da nije korisno poduzimati nikakve jednostrane akte dok se ne utvrdi granica na moru na osnovu Međunarodne konvencije o pravu mora.⁴⁵

Jednako važan je i Zaključak⁴⁶ koji Predsjedništvo Bosne i Hercegovine donosi na 25. redovnoj sjednici, održanoj 17. oktobra 2007. godine, u kojem se jasno konstatuje kako je na 11. sjednici Međudržavnog vijeća za saradnju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, održanoj 03. marta 2007. godine, iznesen zvaničan stav povodom izgradnje mosta Komarna – Pelješac, u kojem je naglašeno da je Bosna i Hercegovina protiv izgradnje mosta do rješavanja otvorenih pitanja glede identificiranja morske granične crte između dviju država, a koji je ponovljen prilikom posjete Ive Sanadera, tadašnjeg predsjednika Vlade Republike Hrvatske, Bosni i Hercegovini 29. marta 2007. godine.⁴⁷ Istim Zaključkom je naloženo tadašnjem ministru

(“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 25/09)

43 Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine na 18. redovnoj sjednici, održanoj 27. juna 2007. godine (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.predsjednistvobih.ba/zaklj/sjed/default.aspx?id=25468&langTag=hr-HR>, pristup: 31. august 2025. godine)

44 *Ibid.*

45 *Ibid.*

46 Zaključak Predsjedništva Bosne i Hercegovine na 25. redovnoj sjednici, održanoj 17. oktobra 2007. godine (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.predsjednistvobih.ba/html2pdf.aspx?id=26895>, pristup: 31. august 2025. godine)

47 *Ibid.*

vanjskih poslova Bosne i Hercegovine da pozove ambasadora Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini i ponovi mu stavove Predsjedništva Bosne i Hercegovine, kao jedinog Ustavom nadležnog organa za vođenje vanjske politike, te da ponovo zatraži da Republika Hrvatska ne poduzima nikakve jednostrane radnje na izgradnji mosta.⁴⁸

Ipak, obzirom na konačni epilog u pogledu uspješnog okončanja izgradnje i puštanja u promet Pelješkog mosta, uz otvorenu podršku i značajnu finansijsku pomoć od strane Evropske unije u iznosu od 357 miliona eura⁴⁹ (od ukupno 420 miliona eura, koliko je koštala kompletna izgradnja mosta⁵⁰) Republici Hrvatskoj kao najnovijoj državi članici⁵¹, lako je zaključiti kako je sasvim razložno protivljenje nadležnih organa Bosne i Hercegovine u cjelosti ignorirano od strane susjedne Republike Hrvatske, ali i nadležnih organa Evropske unije – čijem članstvu Bosna i Hercegovina već godinama teži – što svakako predstavlja zabrinjavajuću činjenicu jer se radi o potencijalnoj ugrozi državnog suvereniteta⁵² i teritorijalnog integriteta⁵³ Bosne i Hercegovine.

48 *Ibid.*

49 Commission approves EU financing of the Pelješac bridge in Croatia (preuzeto sa sljedeće internet stranice: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_17_1519, pristup: 22. august 2025. godine)

50 Bridging gaps with EU-funds: The Inauguration of the Pelješac Bridge in Croatia (preuzeto sa sljedeće internet stranice: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/panorama/2022/07/27-07-2022-bridging-gaps-with-eu-funds-the-inauguration-of-the-peljesac-bridge-in-croatia, pristup: 22. august 2025. godine)

51 Također pogledati: Tursić Nermin (2021), *Evropska unija – agent država članica*, Dobra knjiga, Sarajevo

52 Također pogledati: Degan Vladimir – Đuro, „*Načelo suverene jednakosti država u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti*“, *Politička misao*, Vol. 39, No. 2, 2002, 123-132; Besson Samantha, „*Sovereignty, International Law and Democracy*“, *European Journal of International Law*, Vol. 22, No. 2, 2011, 373-387.

53 Potrebno je naglasiti kako postoje određene mape koje ukazuju da Pelješki most nije izgrađen preko bosanskohercegovačkih teritorijalnih voda na prostoru Neumskog akvatorija i Malostonskog zaljeva (sukladno odredbama Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine), već da isti predstavlja legalno izgrađenu spojnicu između dva kopnena dijela teritorija Republike Hrvatske (Komarna – Pelješac) i da

ZAKLJUČAK

U skladu s ranije iznesenim pravno relevantnim činjenicama i argumentima, moguće je doći do zaključka kako, i pored postojanja Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine koji se primjenjuje na privremenoj osnovi zbog izostanka potrebne ratifikacije, pitanje utvrđivanja državne granice (s posebnim naglaskom na pomorsko razgraničenje) između odnosnih država ipak nije dugoročno riješeno. Navedena činjenica svakako predstavlja svojevrstan teret za bilateralne odnose između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, obzirom da su međunarodno pravo i međunarodni odnosi međusobno povezani na način da ih u većini slučajeva nije moguće posmatrati odvojeno.⁵⁴

Mnoga sporna pitanja u pogledu utvrđivanja pomorske granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske i dalje ostaju otvorena. U prvom redu, potrebno je riješiti problem pristupa Bosne i Hercegovine otvorenom moru kroz hrvatske vode, čemu je svakako doprinijelo u najmanju ruku diskutabilno određivanje ravnih polaznih crta (od kojih se računa širina teritorijalnog mora) putem pomorskog zakonodavstva koje je ranije usvojeno od strane Republike Hrvatske. U tom kontekstu, potrebno je prvenstveno urediti pitanje pravnog režima prolaska kroz hrvatske vode, kako bi Bosna i Hercegovina (kao obalna države i članica Konvencije o pravu mora) mogla ostvariti slobodan pristup otvorenom moru u skladu s članom 7. stav (6) Konvencije o pravu mora. Potom, potrebno je riješiti sporna pitanja u pogledu teritorijalne pripadnosti područja poluotoka Kleka, kao i otoka Veliki i Mali Školj, koji prema važećim odredbama Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine predstavljaju državni teritorij Bosne i Hercegovine, kako bi se na koncu mogla razmotriti pravna pitanja u pogledu izgradnje Pelješkog mosta.

most kao takav u potpunosti prelazi preko hrvatskih unutrašnjih morskih voda, pritom ne narušavajući teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine (Vidjeti: Pelješac peninsula, Croatia, preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://bigthink.com/wp-content/uploads/2022/07/Nimbo-Maps.jpeg?resize=1200,630>, pristup: 27. decembar 2025. godine)

54 Vidjeti više: Guzman Andrew (2008), *How International Law Works*, Oxford University Press, New York

Navedena sporna pitanja potrebno je rješavati po mogućnosti putem direktnih pregovora između susjednih država, pri čemu svakako treba izbjegavati intervencionistički pristup i neovlašteno miješanje u unutrašnja pitanja drugih država⁵⁵, kao i ostale unilateralne akcije⁵⁶ koje bi kao takve mogle dovesti u pitanje vođenje pregovora s ciljem postizanja sveobuhvatnog rješenja u pogledu utvrđivanja državne granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, s posebnim naglaskom na konačno rješenje pitanja pomorske granice.

U tom kontekstu, posebno treba imati na umu činjenicu da je Bosna i Hercegovina, za vrijeme trajanja međunarodnog oružanog sukoba⁵⁷ koji se vodio na njenom državnom teritoriju u periodu od 1992. do 1995. godine, bila izložena direktnoj agresiji⁵⁸ susjednih država – koja je kao takva predstavljala direktnu prijetnju za suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, ali i izazvala neopisiva stradanja za većinu njenog stanovništva, o čemu u svojim autorskim djelima⁵⁹ svjedoče neki od glavnih aktera koji su direktno sudjelovali u kreiranju daytonskog mirovnog rješenja 1995. godine.

Zbog svega navedenog, potrebno je diplomatskim putem kreirati sveobuhvatno i dugoročno održivo rješenje evidentno postojećeg graničnog spora između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, koje ne bi bilo

55 Vidjeti: Aloupi Niki, „*The Right to Non-intervention and Non-interference*“, Cambridge International Law Journal, Vol. 4, No. 3, 2015, 566-587.

56 Vidjeti: Hakimi Monica, „*Unfriendly Unilateralism*“, Harvard International Law Journal, Vol. 55, No. 1, 2014, 105-150.

57 Vidjeti: Hasanović Faris, „*Uloga Sjedinjenih Američkih Država u zaustavljanju agresije i okončanju međunarodnog oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini*“, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Tuzli, Vol. 9, No. 2, 2023, 111-146.

58 Vidjeti: Omerović Enis, „*Agresija u međunarodnom pravu: Zločin države i krivična odgovornost pojedinca*“, Društvene i humanističke studije, Vol. 7, No. 2 (19), 2022, 401-448.

59 Vidjeti više: Bildt Carl (1999), *Peace Journey: The Struggle for Peace in Bosnia*, Weidenfeld and Nicholson, London; Chollet Derek (2005), *The Road to the Dayton Accords: A Study of American Statecraft*, Palgrave Macmillan, New York; Christopher Warren (1998), *In the Stream of History: Shaping Foreign Policy for a New Era*, Stanford University Press, California; Clinton Bill (2004), *My Life*, Alfred A. Knopf, New York; Holbrooke Richard (1998), *To End a War*, Random House, New York.

na štetu Bosne i Hercegovine (poput ranije navedenog povlačenja ravnih polaznih crta od strane Republike Hrvatske) i koje bi kao takvo bilo u skladu s relevantnim odredbama Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora i drugim važećim principima⁶⁰ na kojima počiva međunarodno pravo.

CONCLUSION

In accordance with the previously presented legally relevant facts and arguments, it is possible to conclude that, despite the existence of the Treaty on the State Border between the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina, which is being implemented on a temporary basis due to the lack of the necessary ratification, the issue of determining the state border (with special emphasis on maritime demarcation) between the respective states has not been resolved in the long term. The aforementioned fact certainly represents a burden for bilateral relations between Bosnia and Herzegovina and the Republic of Croatia, given that international law and international relations are interconnected in such a way that in most cases it is not possible to observe them separately.⁶¹

Many controversial issues regarding the determination of the maritime border between Bosnia and Herzegovina and the Republic of Croatia still remain open. First of all, it is necessary to resolve the problem of Bosnia and Herzegovina's access to the high seas through Croatian waters, which was certainly contributed to at least by the questionable determination of straight baselines (from which the breadth of the territorial sea is measured) through maritime legislation previously adopted by the Republic of Croatia. In this context, it is necessary to primarily regulate the issue of the legal regime of passage through Croatian waters, so that Bosnia and Herzegovina (as a coastal state and a member of the Convention on the Law of the Sea) can achieve free access to the high seas in accordance with Article 7, paragraph (6) of the Convention on the Law of the Sea. Furthermore, it is necessary to resolve disputed questions regarding the territorial affiliation of the area of the Klek peninsula, as well as the islands of Veliki and Mali Školj, which,

60 Također pogledati: Crawford James (2012), *Brownlie's Principles of Public International Law*, 8th edition, Oxford University Press, Oxford

61 See more: Guzman Andrew (2008), *How International Law Works*, Oxford University Press, New York

according to the current provisions of the Treaty on the State Border between the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina, represent the state territory of Bosnia and Herzegovina, in order to finally consider the legal issues regarding the construction of the Pelješac Bridge.

The above-mentioned disputed issues should be resolved, if possible, through direct negotiations between neighboring states, while avoiding any interventionist approach and unauthorized interference in the internal affairs of other states⁶², as well as other unilateral actions⁶³ that could, as such, jeopardize the conduct of negotiations aimed at achieving a comprehensive solution regarding the determination of the state border between Bosnia and Herzegovina and the Republic of Croatia, with special emphasis on resolving the maritime border issue.

In this context, it is particularly important to bear in mind the fact that Bosnia and Herzegovina, during the international armed conflict⁶⁴ that took place on its territory in the period from 1992 to 1995, was exposed to direct aggression⁶⁵ from neighboring states - which as such represented a direct threat to the sovereignty and territorial integrity of Bosnia and Herzegovina, but also caused indescribable suffering for the majority of its population, as evidenced in the personal publications⁶⁶ of some of the

62 See: Aloupi Niki, „*The Right to Non-intervention and Non-interference*”, Cambridge International Law Journal, Vol. 4, No. 3, 2015, 566-587.

63 See: Hakimi Monica, „*Unfriendly Unilateralism*”, Harvard International Law Journal, Vol. 55, No. 1, 2014, 105-150.

64 See: Hasanović Faris, „*Uloga Sjedinjenih Američkih Država u zaustavljanju agresije i okončanju međunarodnog oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini*”, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Tuzli, Vol. 9, No. 2, 2023, 111-146.

65 See: Omerović Enis, „*Agresija u međunarodnom pravu: Zločin države i krivična odgovornost pojedinca*”, Društvene i humanističke studije, Vol. 7, No. 2 (19), 2022, 401-448.

66 See more: Bildt Carl (1999), *Peace Journey: The Struggle for Peace in Bosnia*, Weidenfeld and Nicholson, London; Chollet Derek (2005), *The Road to the Dayton Accords: A Study of American Statecraft*, Palgrave Macmillan, New York; Christopher Warren (1998), *In the Stream of History: Shaping Foreign Policy for a New Era*, Stanford University Press, California; Clinton Bill (2004), *My Life*, Alfred A. Knopf, New York; Holbrooke Richard (1998), *To End a War*, Random House, New York.

main actors who directly participated in the creation of the Dayton peace settlement in 1995.

Due to all of the above, it is necessary to diplomatically create a comprehensive and long-term sustainable solution to the evidently existing border dispute between Bosnia and Herzegovina and the Republic of Croatia, which would not be to the detriment of Bosnia and Herzegovina (such as the previously mentioned drawing of straight baselines by the Republic of Croatia) and which would, as such, be in accordance with the relevant provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea and other applicable principles⁶⁷ on which international law is based.

LITERATURA

Knjige, naučni radovi i članci

1. Aloupi Niki, „*The Right to Non-intervention and Non-interference*”, Cambridge International Law Journal, Vol. 4, No. 3, 2015, 566-587.
2. Besson Samantha, „*Sovereignty, International Law and Democracy*“, European Journal of International Law, Vol. 22, No. 2, 2011, 373-387.
3. Bildt Carl (1999), *Peace Journey: The Struggle for Peace in Bosnia*, Weidenfeld and Nicholson, London
4. Chollet Derek (2005), *The Road to the Dayton Accords: A Study of American Statecraft*, Palgrave Macmillan, New York
5. Christopher Warren (1998), *In the Stream of History: Shaping Foreign Policy for a New Era*, Stanford University Press, California
6. Clinton Bill (2004), *My Life*, Alfred A. Knopf, New York

67 See also: Crawford James (2012), *Brownlie's Principles of Public International Law*, 8th edition, Oxford University Press, Oxford

7. Crawford James (2012), *Brownlie's Principles of Public International Law*, 8th edition, Oxford University Press, Oxford
8. Degan Vladimir – Đuro (2000), *Međunarodno pravo*, Pravni fakultet u Rijeci, Rijeka
9. Degan Vladimir – Đuro, „Načelo suverene jednakosti država u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti“, *Politička misao*, Vol.39, No. 2, 2002, 123-132.
10. Guzman Andrew (2008), *How International Law Works*, Oxford University Press, New York
11. Hakimi Monica, „*Unfriendly Unilateralism*“, *Harvard International Law Journal*, Vol. 55, No. 1, 2014, 105-150.
12. Halilović Harun, „*Pravo na samoopredjeljenje u međunarodnom pravu*“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Tuzli*, Vol. 7, No. 2, 2021, 167-200.
13. Hasanović Faris, „*Uloga Sjedinjenih Američkih Država u zaustavljanju agresije i okončanju međunarodnog oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini*“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Tuzli*, Vol. 9, No. 2, 2023, 111-146.
14. Holbrooke Richard (1998), *To End a War*, Random House, New York
15. Omerdić Dženeta (2022), *Osnovi teorije države*, Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli, Tuzla
16. Omerović Enis, „*Agresija u međunarodnom pravu: Zločin države i krivična odgovornost pojedinca*“, *Društvene i humanističke studije*, Vol. 7, No. 2 (19), 2022, 401-448.
17. Shaw Malcolm (2017), *International Law*, 8th edition, Cambridge University Press, Cambridge
18. Softić Sakib (2012), *Međunarodno pravo*, DES doo – Sarajevo, Sarajevo
19. Trnka Kasim (2006), *Ustavno pravo*, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Fakultet za javnu upravu, Sarajevo

20. Tursić Nermin (2021), *Evropska unija – agent država članica*, Dobra knjiga, Sarajevo
21. Wheatley Steven (2005), *Democracy, Minorities and International Law*, Cambridge University Press, New York

Pravni akti

1. Bečka konvencija o sukcesiji država u odnosu na ugovore (1978)
2. Deklaracija o principima međunarodnog prava koji se tiču prijateljskih odnosa i saradnje među državama u saglasnosti s Poveljom Ujedinjenih nacija (1970)
3. Konvencija Ujedinjenih nacija o pravu mora (1982) (United Nations Treaty Series, Vol. 1833, No. 31363, preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201833/volume-1833-A-31363-English.pdf>, pristup: 27. decembar 2025. godine)
4. Mišljenje broj 1 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, objavljeno 29. novembra 1991. godine
5. Mišljenje broj 2 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, objavljeno 11. januara 1992. godine
6. Mišljenje broj 3 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, objavljeno 11. januara 1992. godine
7. Mišljenje broj 8 Arbitražne komisije Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, objavljeno 04. jula 1992. godine
8. Odluka o proglašenju isključivog gospodarskog pojasa Republike Hrvatske u Jadranskom moru (“Narodne novine”, broj: 10/21)
9. Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovinena 18. redovnoj sjednici, održanoj 27. juna 2007. godine (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.predsjednistvobih.ba/zaklj/sjed/default.aspx?id=25468&langTag=hr-HR>, pristup: 31. august 2025. godine)

10. Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini (1995)
11. Pomorski zakonik Republike Hrvatske (“Narodne novine”, broj: 17/94)
12. Povelja Ujedinjenih nacija (1945)
13. Prijedlog Zakona o potvrđivanju Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine s konačnim prijedlogom Zakona (2005)
14. Ugovor o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine (1999)
15. Ukaz o proglašenju Zakona o moru (“Službeni list Crne Gore”, broj: 17/07 od 31.12.2007, 06/08 od 25.01.2008, 40/11 od 08.08.2011)
16. Ustav Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 25/09)
17. Zaključak Predsjedništva Bosne i Hercegovine na 25. redovnoj sjednici, održanoj 17. oktobra 2007. godine (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.predsjednistvobih.ba/html2pdf.aspx?id=26895>, pristup: 31. august 2025. godine)
18. Zakon o uspostavljanju isključive ekonomske zone izvan vanjske granice teritorijalnog mora (“Gazzetta Ufficiale”, Anno: 162 - Numero: 148)
19. Završni akt iz Helsinkija (1975)

Sudska praksa

1. Presuda Međunarodnog suda u Hagu u predmetu koji se tiče graničnog spora između Burkine Faso i Republike Mali od 22. decembra 1986. godine (Official citation: *Frontier Dispute, Judgment, I.C.J. Reports 1986*, p. 554) (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/69/069-19861222-JUD-01-00-EN.pdf>, pristup: 29. august 2025. godine)

Internet i drugi izvori

1. 10 mišljenja Badinterove komisije (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://pescanik.net/10-misljenja-badinterove-komisije/>, pristup: 22. august 2025. godine)
2. Bridging gaps with EU-funds: The Inauguration of the Pelješac Bridge in Croatia (preuzeto sa sljedeće internet stranice: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/panorama/2022/07/27-07-2022-bridging-gaps-with-eu-funds-the-inauguration-of-the-peljesac-bridge-in-croatia, pristup: 22. august 2025. godine)
3. Chronological lists of ratifications of, accessions and successions to the Convention and the related Agreements (preuzeto sa sljedeće internet stranice: https://www.un.org/depts/los/reference_files/chronological_lists_of_ratifications.htm#The%20United%20Nations%20Convention%20on%20the%20Law%20of%20the%20Sea, pristup: 26. august 2025. godine)
4. Commission approves EU financing of the Pelješac bridge in Croatia (preuzeto sa sljedeće internet stranice: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_17_1519, pristup: 22. august 2025. godine)
5. Intervju Enisa Omerovića na Al Jazeera Balkans o sporu oko Pelješkog mosta (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.youtube.com/watch?v=athqwzWy1Y>, pristup: 27. decembar 2025. godine)
6. Pelješac peninsula, Croatia (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://bigthink.com/wp-content/uploads/2022/07/Nimbo-Maps.jpeg?resize=1200,630>, pristup: 27. decembar 2025. godine)
7. Prijedlog Zakona o potvrđivanju Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine s konačnim prijedlogom Zakona (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/Arhiva//121-9.pdf>, pristup: 30. august 2025. godine)

8. Treaty on the State Border between the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TREATIES/HRV-BIH1999SB.PDF>, pristup: 30. august 2025. godine)
9. Utvrđivanje granica BiH i rješavanje otvorenih graničnih pitanja: Odnosi sa Hrvatskom – Inicijativa za monitoring evropskih integracija BiH (preuzeto sa sljedeće internet stranice: <https://eu-monitoring.ba/utvrdivanje-granica-bih-i-rjesavanje-otvorenih-granicnih-pitanja-odnosi-sa-hrvatskom/>, pristup: 30. august 2025. godine)

THE MARITIME BORDER BETWEEN BOSNIA AND HERZEGOVINA AND THE REPUBLIC OF CROATIA - LEGAL ANALYSIS AND THE CASE OF THE PELJEŠAC BRIDGE

Faris Hasanović, PhD, Senior Teaching Assistant

Faculty of Law, University of Tuzla

e-mail: faris.hasanovic@untz.ba

SUMMARY

In this paper, the author addresses the issue of determining the maritime border between Bosnia and Herzegovina and the Republic of Croatia, with special emphasis on the international legal implications of the construction of the Pelješac Bridge. The author first analyzes the relevant provisions of the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea, primarily for the purpose of correctly understanding the rights and obligations of coastal states with regard to mutual delimitation and access to the high seas. In this regard, the importance of Article 7, paragraph (6) of this Convention is particularly emphasized, the provisions of which were already initially violated by the Republic of Croatia by adopting the Maritime Code of 1994 to the detriment of Bosnia and Herzegovina as a coastal state, which as such has the right to access the high seas. The author further presents the legal consequences of the process of dissolution of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia in the context of the interstate demarcation of its former republics. The author also analyzes in detail the provisions of the Treaty on the State Border between the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina, signed in Sarajevo on July 30, 1999, which established the median line (equidistance line) in the Bay of Mali Ston as the maritime border between the two states. Finally, the author analyzes the legally relevant aspects of the construction of the Pelješac Bridge, as well as its impact on the bilateral relations between Bosnia and Herzegovina and the Republic of Croatia.

Keywords: *United Nations Convention on the Law of the Sea, Bosnia and Herzegovina, Republic of Croatia, maritime border, Pelješac Bridge*

